

PRACOVNÍ LIST

Proč se státními symboly zacházíme s úctou?

Otázka zacházení se státními symboly rozdělila veřejnost v roce 2015, kdy skupina aktivistů odcizila vlajku prezidenta republiky ze střechy Pražského hradu. Akce byla zřejmě zamýšlena jako politický protest proti způsobu, jakým vykonával ústavní funkci prezident Miloš Zeman. Členové skupiny navíc z odcizené vlajky odpárali našité státní znaky, které rozstříhali na malé kousky. Pozapomenutá akce se promítla i do prezidentské volební kampaně v roce 2023. Podle zprávy ČTK ze dne 6. 1. 2023 uvedl tehdy prezidentský kandidát Petr Pavel: „*Skupina Ztohoven vrátí na Pražský hrad prezidentskou standartu, kterou v roce 2015 vyměnila za rudé trenýrky. Podmínkou vrácení je to, že hlavou státu nebude Andrej Babiš.*“

Je otázkou vkusu, přesvědčení a vzdělání každého konkrétního člověka, jak se k nakládání se státními symboly České republiky postaví. Každý občan by však měl respektovat pravidla daná zákonem, který užívání státních symbolů podrobně upravuje.

Znalost způsobu, jak mechanicky nakládat se symboly České republiky, tedy znalost legislativy, protokolu, etikety nebo pravidel heraldiky a vexilologie však vůbec nemusí znamenat, že vnímáme, CO JSOU STÁTNÍ SYMBOLY.

Státní symboly České republiky nikoliv náhodou definuje zákon s nejvyšší právní silou – Ústava České republiky. Tvůrci naší ústavy ukotvili státní symboliku pevně v českém právním řádu, aby co nejlépe odolávala překotným změnám. Zároveň tím dali najevo význam státní symboliky, který daleko přesahuje význam jednoduchých emblémů, znamení nebo ukazatelů.

Státní symboly jsou stálé a nezaměnitelné atributy, jimiž Česká republika vyjadřuje vlastní svrchovanost, a to jak ve vztahu k cizím státům, tak vůči vlastním občanům. Zároveň se jimi jako občané přihlašujeme k mnohasetletým tradicím naší státnosti. Ve své podobě odrážejí politické i státoprávní poměry, vnímání národní identity i úsilí mnoha generací našich předků o udržení samostatnosti a státní suverenity.

Státní symboly nás provázejí celým životem. Užíváme jich ve chvílích slavnostních, setkáváme se s nimi v běžném životě. Nikdy však nejsou obyčejné. Jejich prostřednictvím vyjadřujeme sounáležitost s naší zemí a s hodnotami, které chceme odkázat příštím generacím. S českým lvem na prsou bojovali čeští králové, pod českou vlajkou padli hrdinové, bez jejichž oběti bychom dnes nežili ve svobodné zemi, píseň Kde domov můj posilovala národ v nejtěžších chvílích naší historie.

Náš postoj ke státním symbolům odráží postoj k vlastní zemi a vlastnímu národu. Pokud se identifikujeme s českým národem, jeho historii a tradice promítáme do vnímání osobní identity

a Českou republiku považujeme za vlast, nemohou nám být lhostejné ani symboly našeho státu. Napovídá nám i mateřský jazyk u slova vlast. Slovo vlastní znamenalo původně to, co patřilo pod něčí vládu, k něčí ‚vlasti‘. Vlastní a vlastníci pak mohli být poddaní jednoho pána, krajané z jedné ‚dědiny‘, ale i příbuzní rodem. Ve staré češtině tak byl vlastník přímo i vlastní bratr. Vlastnictví je ve skutečnosti příbuzenské spojení, být vlastní tedy svůj, anebo dokonce ne vlastnit něco, ale být vlastněn. Odtud také slova vlast nebo vlastenectví, vlastenec, kdy vlast byla půda a vlastenci příbuzní. Vlastnictví není hromadění, je to to, co nám bylo dáno do vínku, abychom si uchovali, a to, co jednou dáme do vínku svým dětem. Vlastenectví není radikální nacionalismus s projevy xenofobie, ale přirozený stav respektu k odkazu a zemi svých předků.

Se státními symboly je to jako se státem samotným. Na stát můžeme pohlížet jako na něco cizího. Jako na mocenskou strukturu, která po nás vymáhá poslušnost, daně a dodržování stanovených pravidel. Pak i symboly jsou pro nás cizím prvkem. Nebo stát můžeme vidět jako jednu z forem naší vlasti. Jako entitu, která je nám vlastní, zaručuje naše svobody, bezpečí a také nám dává možnost aktivně se podílet na správě věcí veřejných. V tom případě jsou symboly České republiky i našimi symboly. A když vztyčíme státní vlajku na svém domě, děláme tak proto, je to NAŠE vlajka. Česká trikolóra je NAŠE a český lev je NÁŠ. Vzpomeňme si na to, až příště uslyšíme slova české státní hymny „Kde domov můj...“.

Žádný ze státních symbolů nepatří jen vybrané státní instituci. Svobodní občané demokratické republiky nejsou poddanými, ale svrchovanými pány své země. A její symboly jsou jejich.

Státní symboly nejsou ornamentem, významem jsou pevně spojeny se zněním Ústavy České republiky.

PREAMBULE

**My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,
v čase obnovy samostatného českého státu,
věrni všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti
československé,
odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných
hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů,
kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, jako
svobodný a demokratický stát, založený na úctě k lidským právům a na zásadách
občanské společnosti,
jako součást rodiny evropských a světových demokracií,
odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní
bohatství,
odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu,
prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České
republiky**

HLAVA PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1

- (1) Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.
- (2) Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.

Čl. 2

- (1) Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.
- (2) Ústavní zákon může stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.
- (3) Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.
- (4) Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

Pokračování.

Je třeba pamatovat na to, že státní symboly České republiky, včetně vlajky prezidenta republiky, jsou obecnými symboly státu, všech jeho občanů a obecně úřadu prezidenta, bez ohledu na osobu nositele tohoto úřadu.

Jak byste dnes vnímali odcizení nebo zneuctění některého ze státních symbolů České republiky?